ISSN: 2181-1385
Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
DOI: 10.24411/2181-1385-2021-00535

ЭЛЕКТРОН ТАЪЛИМ ЖАРАЁНИДА ВИДЕОДАРСЛАР ЯРАТУВЧИ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ

Ўлмасбек Абдубанапович Юлдашев
Гулистон давлат университети ўқитувчиси

Мансур Закирович Худойбердиев
Гулистон давлат университети магистранти

Шоира Шавкат қизи Абдусаматова
Гулистон давлат университети магистранти

АННОТАЦИЯ

Мақолада таълим жараёнида видеодарсларни яратувчи технологиялар ва уларнинг имкониятлари ҳақида маълумотлар келтириб ўтилган. Видеодарслар яратувчи технологиялардан бири Bandicam дастурида ишлаш ва унинг имкониятлари хақида фикрлар баён қилинган.

Калит сўзлар: таълим жараёни, электрон таълим, видеодарс, видеотасвир, технология.

USE OF VIDEO LESSON CREATIVE TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF ELECTRONIC EDUCATION

Olmasbek Abdubanapovich Yuldashev
Teacher of Gulistan State University

Mansur Zakirovich Khudoiberdiev
Master of Gulistan State University

Shoira Shavkat kizi Abdusamatova
Master of Gulistan State University

ABSTRACT

In this article are given some information about technologies and their opportunities that will help to create video lessons for education. Here is mentioned some ideas about Bandicam which helps to create video lessons. From this article one can infer how it works and what kind of opportunities it has.

Keywords: the process of education, e-learning, video lesson, video image, technology.

КИРИШ

Инсонлар ҳозирги XXI асрга қадам қўйиши билан янги ахборотлашган жамиятга асос солинди. Бу жамиятда билим олиш ва таълим беришнинг янги усуллари тобора кенг тарқалиб бормоқда. Шунингдек, ахборотлашган жамиятда анъанавий таълим шакллари билан бир вақтда электрон таълимни жорий этиш алоҳида аҳамиятга эга. Электрон таълимда асосий эътибор электрон таълим ресурсларини яратишга қаратилади.

Электрон таълим ресурсларини яратишда ахборотнинг матнли, графикли, рақамли, аудио, видео, фото ва бошқа шаклларидан кенг фойдаланилади. Бунда асосий восита сифатида компьютер технологиялари кенг қўлланилади.

Турли фан ва унинг турли соҳалари бўйича яратилган электрон таълим ресурслари таълим олувчиларга ўзларининг билимларини оширишга қўшимча кўргазмали кўмакчи вазифасини бажаради. Замонавий ахборот технологиялари имкониятидан фойдаланиб яратилган ўқув электрон материаллари нафақат визуал, балки ҳақиқий тушуниш, материалларни қайта-қайта такрорлаш, маълум бир мавзу бўйича мустақил ишлаш учун қўшимча имкониятлар яратади.

МЕТОДОЛОГИЯ

Электрон таълим ресурсларининг асосий ташкил этувчиларидан бири бўлган видео тасвирларни яратиш ва унинг мазмунини бойитиш алоҳида аҳамият касб этади. Бугунги кунда замонавий компьютерлар ёрдамида экрандаги тасвирларни видео тасвир сифатида ёзиш учун кўплаб дастурлар ишлаб чиқилган бўлиб, уларга қуйидагиларни келтириш мумкин:

1. FastStone Capture;
2. Экранная Камера;
3. CamStudio;
4. Bandicam;
5. iSpring Free Cam;
6. Movavi Screen Capture ва бошқалар.

FastStone Capture - экрандан видеони нафақат сифатли ёзиб олиш, балки экран расмларини олиш, таҳрирлаш ва кўриш имкониятига эга бўлган жуда оммабоп дастур. Дастур ёрдамида сиз видео тасвирлар яратишингиз ва бутун экраннинг ва унинг алоҳида қисмларининг скриншотларини олишингиз мумкин.

Экранная Камера - ушбу дастур соддалиги ва оддийлиги билан алоҳида аҳамиятга эга. Ҳаётда ҳеч қачон бирор нарсани ёзмаган бўлсангиз ҳам - у

билан сиз буни аниқ билиб оласиз! Экрандаги видео тасвирларни ёзиб олиш учун ҳамма фойдаланувчиларга оддий ва қулай восита! Дастурнинг камчилиги дастур пуллик (бепул версия фақат 10 кун ишлайди), бепул версияда, яратилган видеода, дастур ойнасининг энг пастки қисмида видео дастурнинг синов версиясида яратилганлиги ҳақида кичик ёзув бўлади.

CamStudio - Компьютер экранида содир бўлган барча нарсаларни ёзиб олишга мўлжалланган бепул компьютер дастури. Сизга бир нечта форматда ёзиб олиш имконини беради: AVI, MP4 va SWF. Амалда, ўқув видео курслари, презентациялар, ўйин видеоларини тайёрлайдиганлар учун яхши танлов. Камчилиги микрофондан овоз ёзишда муаммолар мавжуд.

Bandicam - видеони тасвирга олиш ва бутун экраннинг, шунингдек унинг алоҳида қисмининг скриншотларини яратиш учун жуда юқори сифатли дастур. Видеони деярли ҳар қандай ўйинда ёзиб олишга имкон беради: Minecraft, WOW, танклар ва бошқалар. Турли хил дастурларда ёзиб олиш мумкин: Skype, веб-камералар, видео чатлар, фақат иш столидан (алоҳида майдон ёки бутун экран) ва ҳоказо.

iSpring Free Cam - экрандаги барча нарсаларни видеофайлга ёзиб олиш учун бепул дастур. Таълим бўйича видео дарсликлар, тақдимотлар, қўлланмалар ва бошқаларни осонгина ва тезда яратишга имкон беради.

Movavi Screen Capture - овозли видеони экрандан ёзиб олиш учун универсал дастур. Унинг ёрдамида сиз Skype тизимида вебинарларни ёзиб олишингиз, турли сайтлардан аудио ва видео ёзишингиз, ўзингизнинг видео дарсликларингизни яратишингиз мумкин. Дастурнинг камчилиги дастур пуллик, катта ҳажмдаги видео файларда ишлашда қотиб қолиш ҳолатлари мавжуд.

МУҲОКАМА ВА НАТИЖАЛАР

Юқорида тавсия этилган технологиялардан бири, компьютер экранидаги ишлаб турган дастурларни видео тасвирга олиш учун қулай бўлган Bandicam дастури имкониятларини кўриб чиқамиз.

Қайд этилган дастур Bandicam компаниясининг машҳур мультимедиали дастури бўлиб, экран ёзувлари ва видеоларни таҳрирлаш учун ишлаб чиқарилган. Дастур компьютерлар билан таниш бўлмаган оддий фойдаланувчилар томонидан осонликча ишлатилиши мумкин бўлган ишончли дастурий таъминотдир.

Bandicam - бу Windows учун ихчам экранли ёзиб олиш дастури бўлиб, у компьютер экранида содир бўлган барча маълумотларни юқори сифатли видео

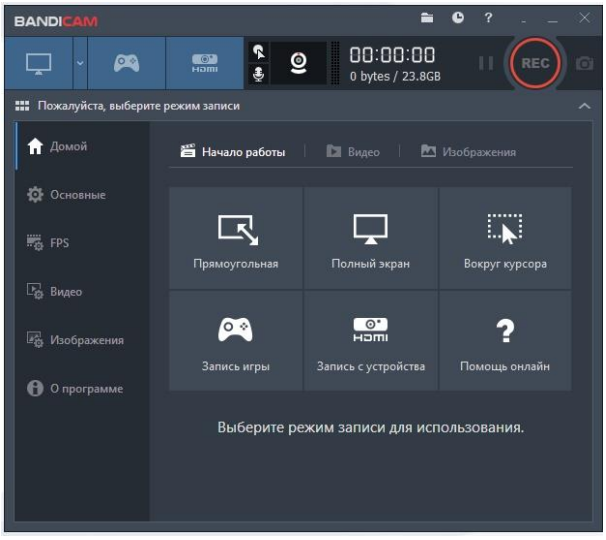
форматида ёзиб олишга мўлжалланган технологиядир. Бу технология ёрдамида DirectX/OpenGL/Vulkan графика технологиясидан фойдаланган ҳолда экраннинг маълум бир қисмини ёки ўйинларни ёзиб олишингиз мумкин.

Bandicam сизга юқори ихчамлаш (сиқиш) нисбати билан компьютер ўйинларини ёзишда ёрдам беради, шу билан бирга аслига яқин сифатни сақлаб туради ва шунга ўхшаш хусусиятларга эга бўлган бошқа ёзув дастурларига қараганда яхшироқ ишлашни таъминлайди.

Асосий афзалликлари қуйидагилардан иборат:

- рўйхатга олиш пайтида FPSни намойиш қилиш қобилияти;
- юқори сифатли видео ёзишни қўллаб-қувватлаш (3840x2160 гача бўлган ўлчамлари);
- 720p / 1080p видео форматини қўллаб-қувватлаш (кўплаб видео-хостинг сайтларида машҳур);
- Siz DirectX, OpenGL (AVI, MP4) ёрдамида иловаларни (ўйинларни) ёзиб олишингиз мумкин;
- скриншотларни яратиш қобилияти (форматлар: BMP, PNG, JPG);
- чекланмаган максимал файл ҳажми (сиз бутун кунни ёзиб олишингиз мумкин!).

Дастурнинг ишчи ойнаси 1-расмда, дастурни бошқариш тугмачалари тавсифи 1-жадвалда келтирилган.

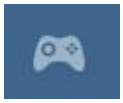
1-расм. Дастур ойнасининг тузилиши.

Bandicam дастурида юқори сифатли видеони ёзиб олиш учун, аввал Домой бўлимида керакли видеони ёзиб олиш режимини танлашингиз керак. Бу экраннинг маълум бир майдонини (Прямоугольная), бутун экранни (Полный экран) ёзиб олиш, сичқонча атрофида ёзиб олиш (Вокруг курсора), ўйин режими

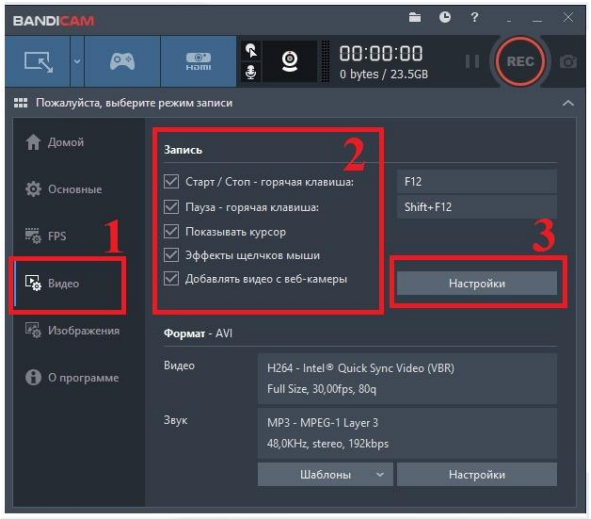
(Запись игры) ёки веб-камерадан ёзиб олиш (Запись с устройства) бўлиши мумкин.

1-жадвал.

Дастурнинг асосий тугмачалари тавсифи.

	Экранни тасвирга олиш	Bandicam компютер мониторида содир бўлган барча нарсаларни ёзиб олиши ва уни видео форматида (AVI, MP4) ёки расмда сақлаши мумкин.
	Ўйинни ёзиб олиш	Bandicam турли хил икки ўлчовли ва уч ўлчовли ўйинларни 4K UHD видео форматида ёзиб олиш ва 480 квадратгача видео ёзишни амалга оширишга имкон беради.
	Қурилмалардан ёзиб олиш	Bandicam веб-камера, Xbox/ Play Station, smartfon, IPTV ва бошқалар каби ташқи видео қурилмалардан ёзиб олиш имконини беради.

Керакли режимни танлаганимиздан сўнг, юқори сифатли видеони ёзиб олиш учун созламаларни ўрнатамиз. Ўрнатишда 2-расмда кўрсатилган тавсияларга эътибор бериш керак.

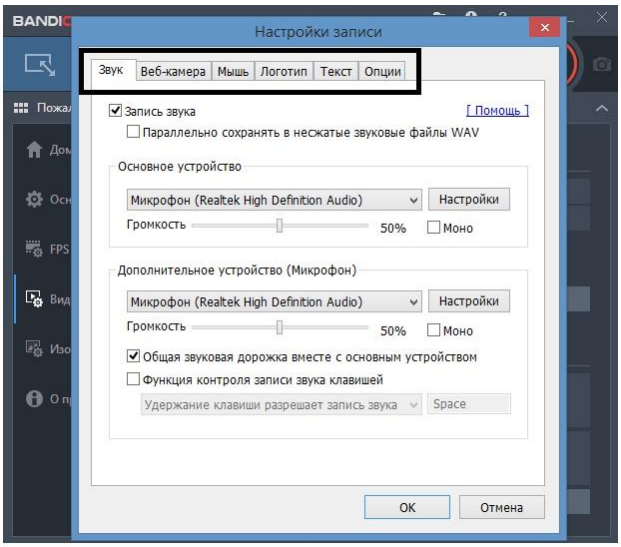
2-расм. Дастур ойнасининг Видео ёрлиғи тузилиши.

"Видео" (1) ёрлиғини танлаганимизда Запись (2) бўлимидаги Старт/Стоп – горячая клавиша ва Пауза - горячая клавиша га мос белгини ўрнатамиз, қулай ва вақтни тежаш учун. Дарсларни ёзишда "Показывать курсор" ва "Эффеты

щелчков мыши" катакчаларини белгилаш фойдали бўлади. Агар сиз видеода иштирок этишни истасангиз, "Добавить видео с веб-камеры" катагига белги қўйишингиз керак.

Настройки (3) тугмасини босиб, керакли созламаларни тўғирлаб оламиз.

Звук ёрлиғи. Барча овоз созламаларини фаоллаштириш учун “Запись звука” қаторига белги қўйиш керак. “Основное устройство” майдонида овозни карнайларга узатиш учун жавоб берадиган аудио чиқиш номини танланг, “Дополнительное устройство (Микрофон)”да - овоз ёзишни чиқиши. Микрофон уланганда қўшимча конфигурация элементлари пайдо бўлади, яъни “Асосий қурилмадаги умумий аудио трек” унга тегмаслик яхшироқдир (3-расм).

3-расм. Дастур ойнаси Видео ёрлиғининг Настройки бўлими тузилиши

Веб-камера ёрлиғи. Дастлаб, ушбу функция ўчирилган. Агар сиз уни фаоллаштирсангиз, тасвирни камерадан узатиб, дастур ойнаси жойлашган экранда жойни аниқлаш мумкин бўлади. Шунингдек, хусусиятлар бўлимида сиз бир қатор конфигурацияга ўзгартириш киритишингиз мумкин.

Мышь ёрлиғи кўп функцияли эмас. Бу сизга фақат курсорни кўринишини ёқиш ёки ўчириш, шунингдек босиш ва таъкидлаш эффектларини қўшиш имконини беради. Тегишли функцияларни олиб ташлаш орқали ушбу ёрлиқни фаоллаштириш жуда осон.

Логотип ёрлиғи. Видеоларингизга “имзо” қўйишингиз керак бўлса, сизга фақат ушбу функция керак бўлади. Bandicam ёрдамида сиз фақат логотипга йўлни белгилашингиз, шунингдек видеода унинг жойлашган жойини аниқлаб олишингиз мумкин.

Текст ёрлиғи. Ушбу бўлимда видеоларга матнлар ёзиш мумкин.

Опции ёрлиғи. Ушбу бўлимда конфигурацияни ўзгартирмаслик мақсадга мувофиқдир, "ўртача қийматдан юқори" параметр ўрнатилиши керак бўлган устуворликни қайд қилиш банди бундан мустасно.

ХУЛОСА

Хулоса ўрнида шуни таъкидлаш жоизки, бугунги кунда муаллифлик ҳуқуқи билан ҳимояланган видеоларни яратиш, билим, кўникма ва малакаларни шакллантиришга қаратилган визуал ва эшитиш маълумотларини қайта ишлаш, тақдим этиш, идрок этиш воситалари ва усулларидан фойдаланиш зарур. Буларнинг барчаси ўқитувчининг ижодий салоҳиятига, унинг тасвирланган воситаларни ўқув жараёнида ижодий қўллаш қобилиятига боғлиқ.

REFERENCES

1. https://www.bandicam.com/ru/
2. https://mybandicam.ru/faq/kak-zapisat-kachestvennoe-video/
3. https://ocomp.info/programmi-dlya-zapisi-video-s-ekrana.html